

Raadsavond	19-6-2023
Zaaknummer	488276
Portefeuillehouder	Gerben van Duin
Vorbereid door	Ruimte & Sociaal
Onderwerp	Jeugdhulp 2024

Beslispunten

1. Een bedrag van € 175.000 beschikbaar te stellen voor de incidentele kosten voor de inrichting van de jeugdhulp in 2023 en hiervoor een begrotingswijziging op te nemen in de Voortgangsmonitor.
2. Het budget voor jeugdhulp in de begroting van 2024 en 2025 op te hogen naar € 6.545.000 en de hogere lasten van respectievelijk € 1.077.000 en € 1.477.000 te verwerken in de begroting van 2024 en 2025.

Wat willen we bereiken

We willen continuïteit van jeugdhulp borgen en voldoen aan onze plicht op grond van de Jeugdwet betreffende het bieden van een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod van jeugdhulp.

Samenvatting

Onze gemeente heeft medio februari 2023 besloten om per 1 januari 2024 een jeugd- en gezinsteam in te richten voor het lokaal bieden van jeugdhulp in verbinding met de lokale partners en professionals. Voor de specialistische hulp sluiten we vanaf 2024 aan bij de overeenkomsten die regionaal zijn gesloten. Aan het inrichten van de jeugdhulp zijn incidentele en structurele kosten verbonden. De structurele kosten houden o.a. verband met hogere uitvoeringskosten bij de SOZ en met de hogere personeelskosten (inflatiecorrectie). De raad wordt gevraagd om de benodigde middelen beschikbaar te stellen.

Inleiding

De overeenkomst met GO! voor jeugd voor het bieden van jeugdhulp loopt eind 2023 af en kan niet meer verlengd worden. Dit betekent dat de jeugdhulp per 2024 opnieuw ingericht en georganiseerd moet worden. Onze gemeente heeft medio februari 2023 besloten om een jeugd- en gezinsteam in te richten voor het lokaal bieden van jeugdhulp in verbinding met de lokale partners en professionals. Voor de specialistische hulp sluiten we aan bij de overeenkomsten die regionaal zijn gesloten. Hierover bent u al eerder geïnformeerd.

Voor de inrichting en organisatie van het jeugd- en gezinsteam hebben we een contourenschets opgesteld. In deze contourenschets is de inhoudelijke context van het jeugd- en gezinsteam beschreven, de doelen waaraan het team moet bijdragen, de taken en functies van het team en de organisatorische borging. Deze contourenschets is als bijlage bijgevoegd. Op basis van de contourenschets zijn de kosten voor het lokale jeugd- en gezinsteam geraamd voor 2024 en daaropvolgende jaren (personeel, ict, werkgeverschap, huisvesting etc.). Voor de specialistische hulp heeft de SOZ een regionale begroting opgesteld, waarin ook ons aandeel is benoemd. Daarnaast heeft de SOZ een begroting opgesteld voor de kosten van haar dienstverlening. Deze kosten zijn gezamenlijk hoger dan nu in de begroting voor 2024 en daaropvolgende jaren opgenomen is. Hieronder staat een overzicht van het benodigde budget en het budget dat nu in de meerjarenraming is opgenomen.

	2023	2024	2025	2026	2027
Jeugd- en gezinsteam		€ 1.500.000	€ 1.500.000	€ 1.500.000	€ 1.500.000
Jeugdhulp GO!	€ 5.207.110				
Specialistische jeugdhulp regio	€ 575.597	€ 4.577.234	€ 4.577.234	€ 4.327.234	€ 4.327.234
Pgb		€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000
Subregionale teams ¹		€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000
Vervoerskosten		€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Totaal jeugdhulp	€ 5.782.707	€ 6.647.234	€ 6.647.234	€ 6.397.234	€ 6.397.234
Uitvoeringskosten SOZ	€ 21.593	€ 147.794	€ 147.794	€ 147.794	€ 147.794
Totale kosten	€ 5.804.300	€ 6.795.028	€ 6.795.028	€ 6.545.028	€ 6.545.028
Via risicoparagraaf: subregionale teams	€ 0	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000
Via risicoparagraaf: specialistische jeugdhulp	€ 0	€ 0	€ 0	€ 250.000	€ 250.000
In exploitatiebegroting	€ 5.804.300	€ 6.545.028	€ 6.545.028	€ 6.045.028	€ 6.045.028

Het hogere benodigde budget heeft meerdere oorzaken, die onder het kopje argumenten nader worden toegelicht. Het gaat om de volgende oorzaken:

- Hoge indexatie
- Taakstellende bezuiniging vanuit het Rijk
- Hogere uitvoeringskosten SOZ
- Hogere kosten als gevolg van woonplaatsbeginsel

¹ Er zijn vier subregionale teams met specialistische jeugdhulp. We onderzoeken samen met Alphen en Nieuwkoop of we deze teams op Rijnstreekniveau kunnen behouden en vanuit het budget “regionale specialistische jeugdhulp” kunnen bekostigen. Vanwege de onzekerheid van deze kosten zijn ze opgenomen in de risicoparagraaf en niet in de exploitatiebegroting.

De raad wordt gevraagd om de begroting voor jeugdhulp voor 2024 en volgende jaren op te hogen met het extra benodigde bedrag. Ook aan de inrichting van de jeugdhulp per 2024 zijn kosten verbonden. De raad wordt gevraagd om voor deze incidentele kosten ook budget beschikbaar te stellen.

Argumenten

1.1 Incidentele kosten zijn nodig om de jeugdhulp per 2024 in te richten

Aan de inrichting van de jeugdhulp per 2024 zijn in 2023 kosten verbonden. Hieronder vallen kosten voor o.a.:

- juridisch advies
- het voeren van gesprekken met en contractering van specialistische aanbieders;
- het inrichten van een ict systeem en de migratie van gegevens;
- inhuur van extern personeel om alle acties rond de inrichting van de jeugdhulp mede uit te voeren (denk aan communicatie, voeren van gesprekken etc.); en
- het werven van / voeren van gesprekken met medewerkers voor het jeugd- en gezinsteam.

1.1 De indexatie van de hulpverlening is voor 2024 circa 10%

De indexatie van personele kosten in de jeugdhulp op basis van OVA is voor 2023 6,39% en voor 2024 4,94% (voorlopig). Voor het bepalen van de kosten voor jeugdhulp voor 2024 en verder zijn beide percentages meegenomen. De VNG adviseert gemeenten om deze OVA-indexatie te hanteren. Dit leidt tot aanzienlijk hogere kosten voor de jeugdhulp (+€ 590.000). Gemeenten zijn in 2022 via het accres gecompenseerd voor de hogere kosten. Het is nog onduidelijk in welke mate de komende jaren compensatie plaatsvindt. Dit wordt mogelijk duidelijk in de meicirculaire. (<https://vng.nl/artikelen/hoe-om-te-gaan-met-indexering-kosten-jeugdwet-en-wmo>).

1.2 Bij de meerjarenraming is rekening gehouden met een bezuinigingstaakstelling vanuit het Rijk. Deze komt te vervallen.

De afgelopen jaren hebben het Rijk en de VNG onderhandeld over een passend budget voor de jeugdhulp. Dat heeft geresulteerd in enerzijds een hoger budget voor gemeenten, maar anderzijds ook in een taakstellende bezuiniging. Voor 2024 is deze taakstellende bezuiniging voor onze gemeente € 100.000 en voor de daaropvolgende jaren € 500.000. Deze taakstellende bezuinigingen zijn verwerkt in de meerjarenbegroting. Om deze bezuinigingen te realiseren zouden landelijk maatregelen worden genomen, zoals mogelijk de invoering van een eigen bijdrage en een afbakening van de jeugdhulpplicht (op basis van de Hervormingsagenda). Deze maatregelen zijn nog niet ingevoerd, waardoor de beoogde bezuinigingen niet gerealiseerd kunnen worden.

Op 18 april 2023 heeft het ministerie van VWS een brief aan de Tweede kamer gestuurd. In deze brief is beschreven dat het Rijk een principeakkoord heeft gesloten met de VNG over een passend budget. Onderdeel van dit akkoord is dat het Ministerie bereid is “het ingroeipad voor de besparingen te verzachten en daarnaast de extra besparing van €100 mln in 2024 te laten vervallen waardoor voor de jaren 2024 en 2025 in totaal €385 mln euro extra ter beschikking komt voor jeugdzorg”

(<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/beleidsnotas/2023/04/17/beslisnota-bij-kamerbrief->

[over-principeakkoord-financien-rijk-en-vng-hervormingsagenda-jeugd](#). De opgenomen bezuiniging van € 100.000 in 2024 en € 500.000 in 2025 en daarop volgende jaren zouden hiermee verzacht worden/geheel verdwijnen. Meer duidelijkheid over het budget voor jeugdhulp de komende jaren krijgen wij bij de meicirculaire.

Meer kosten voor de SOZ vanwege toename dienstverlening

Wij nemen als gemeente vanaf 2024 een groter pakket aan dienstverlening af van de SOZ. Tot 2024 namen we alleen dienstverlening (o.a. contractmanagement, factuurcontrole en monitoring) af voor de onderdelen jeugdbescherming, jeugdreclassering en gesloten jeugdhulp. Vanaf 2024 is de dienstverlening van toepassing voor het geheel aan specialistische jeugdhulp. Dit grotere pakket leidt tot een hogere bijdrage aan de SOZ (+ € 126.000).

1.3 Hogere kosten woonplaatsbeginsel nog niet verwerkt in meerjarenbeeld

Het verschil tussen huidige begroting en de begrote kosten voor jeugdhulp in 2024 en verdere jaren komt ook doordat de kosten voor het woonplaatsbeginsel alleen voor 2022 en 2023 in de meerjarenbegroting zijn verwerkt. De ontwikkeling van deze kosten was onzeker. Daarnaast was het de bedoeling om een aanbesteding voor de specialistische jeugdhulp uit te voeren. Dit maakte de begroting van kosten voor jeugdhulp ook onzeker. In 2022 is daarom besloten deze kosten nog niet mee te nemen in de begroting van 2024 en verder. Met de begroting van de SOZ zijn de kosten wel helder. Hierin zijn ook de kosten voor het woonplaatsbeginsel opgenomen.

Kanttekening

Bij het bepalen van de benodigde bedragen zijn we uitgegaan van de huidige wet- en regelgeving. Verwacht wordt dat rond de zomer van 2023 de Hervormingsagenda wordt vastgesteld. In deze Hervormingsagenda zijn maatregelen opgenomen voor het realiseren van besparingen op de jeugdhulp, waaronder het afbakenen van de reikwijdte van de jeugdhulpplicht. De Hervormingsagenda is een geheel van besparingen en investeringen. Het is nog onzeker wat dit voor de ontwikkeling van de kosten van en rijksbijdrage voor de jeugdhulp voor onze gemeente betekent. Dit wordt pas helder nadat de Hervormingsagenda is vastgesteld.

Risico's

Financieel: onzekerheid over benodigd budget blijft

De afgelopen jaren hebben we al meerdere keren om extra budget gevraagd voor de jeugdhulp: vanwege autonome ontwikkelingen, hogere indexatie (hogere cao), vanwege wetswijzigingen maar ook vanwege een blijvend hoog beroep op jeugdhulp. Op 31 december 2022 ontvingen circa 500 kinderen en gezinnen uit onze gemeente een vorm van jeugdhulp (over het hele jaar hebben zo'n 800 kinderen en gezinnen hulp ontvangen). De bezuinigingen die we met GO! voor jeugd beoogd hadden, zijn niet (geheel) behaald door verschillende oorzaken (met corona als één van de grootste oorzaken). Dit maakt dat we ook naar de toekomst toe niet met 100% zekerheid kunnen zeggen dat het gevraagde budget toereikend is.

Krapte op de arbeidsmarkt

De jeugdhulp kampt met problemen door krapte op de arbeidsmarkt. Dit is landelijk een probleem, maar ook in onze gemeente. De onzekere en onrustige periode van overgang van GO! voor jeugd naar een lokaal jeugd- en gezinsteam en regionale contracten, kan ertoe leiden dat medewerkers ergens anders aan de slag gaan. Dit maakt dat de jeugdhulp in onze gemeente verder onder druk kan komen te staan en dat wachtlijsten kunnen toenemen.

Duurzaamheid

Duurzaamheid is niet aan de orde.

Participatie en inspraak

De contourenschets is opgesteld samen met de partners en professionals binnen onze gemeente. Wij hebben hier met name de werkgroep “Samen sterk voor de jeugd” voor benut, waarin onderwijs, kinderopvang, De Driemaster, huisartsen en jeugdgezondheidszorg vertegenwoordigd zijn. Ook zijn meerdere gesprekken gevoerd met de professionals van GO! voor jeugd die nu in onze gemeente werkzaam zijn. Tenslotte is de inhoud van de contourenschets afgestemd met gemeente Nieuwkoop. We hebben ook met de Adviesraad sociaal domein gesproken over de beoogde inrichting per 2024.

Financiële consequenties

Incidentele kosten

De incidentele kosten voor 2023 betreffen de volgende kosten:

Onderdeel	Toelichting	Kosten
Lokaal jeugd- en gezinsteam	ICT, migratie gegevens, werven personeel, implementatie	€ 95.000
Service-organisatie Zorg	Contractering, implementatie en communicatie	€ 58.000
Gemeente	Externe inhuur en juridisch advies	€ 70.000
Totaal		€ 223.000

Een deel van deze incidentele kosten, circa € 50.000, kan worden gedekt uit de voorbereidingskosten die in oktober 2022 voor de inrichting van de jeugdhulp op Rijnstreekniveau beschikbaar zijn gesteld. Voorgesteld wordt om de overige kosten ad € 175.000 mee te nemen bij de voortgangsrapportage,

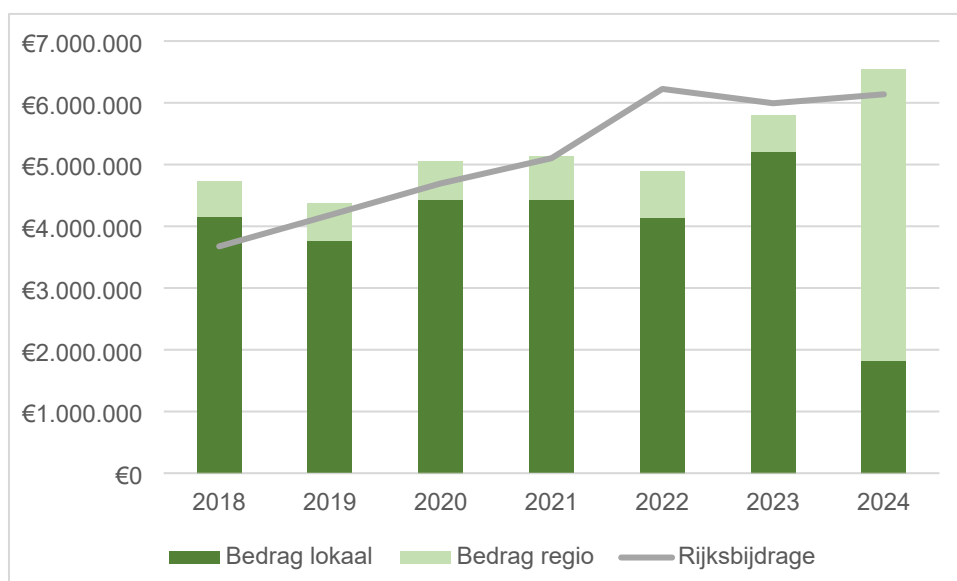
Structurele kosten

In onderstaande tabel bieden we een overzicht van de huidige kosten en begroting in 2023 en het meerjarenbeeld voor 2024 en daaropvolgende jaren. Te zien is dat er een aanzienlijk verschil is tussen begrote kosten en huidige meerjarenraming. Bij argumenten is onderbouwd waardoor dit verschil veroorzaakt wordt. In 2025 is het verschil het grootst omdat in de begroting voor 2025 en volgende jaren een bezuinigingstaakstelling van € 500.000 is verwerkt terwijl deze bezuiniging dan nog niet gerealiseerd is. Vanaf 2026 houden we rekening met wel gerealiseerde bezuinigingen (afname kosten met € 500.000).

In de Richtnota zijn de extra benodigde bedragen (het verschil tussen huidige meerjarenraming en “op te nemen in exploitatiebegroting” in onderstaande tabel) al meegenomen.

	2023	2024	2025	2026
Totaal kosten jeugdhulp	€ 5.782.707	€ 6.647.234	€ 6.647.234	€ 6.397.234
Totaal uitvoeringskosten	€ 21.593	€ 147.794	€ 147.794	€ 147.794
Totale kosten jeugdhulp	€ 5.804.300	€ 6.795.028	€ 6.795.028	€ 6.545.028
Via risicoparagraaf	€ -	€ 250.000	€ 250.000	€ 500.000
Op te nemen in exploitatiebegroting	€ 5.804.300	€ 6.545.028	€ 6.545.028	€ 6.045.028
Huidige meerjarenraming	€ 5.996.829	€ 5.467.667	€ 5.067.667	€ 5.067.667
Verschil	€ 192.529	€ -1.077.361	€ -1.477.361	€ -977.361

Als we kijken naar de ontwikkeling van de kosten én van het Rijksbudget zien we het volgende beeld:

Dit overzicht is gebaseerd op de decembercirculaire 2022. Deze wordt nog bijgewerkt op basis van de meicirculaire 2023, waarbij het de verwachting is dat het budget voor jeugd zal toenemen. Binnen de rijksbijdrage zitten overigens ook middelen voor uitvoeringskosten van de gemeente (beleidsadviseur) en kosten voor enkele andere jeugdonderdelen zoals het Jeugdpreventieteam. Deze kosten bedragen gezamenlijk circa € 100.000.

Regio

Voor de ontwikkeling en organisatorische doorontwikkeling van het jeugd- en gezinsteam werken wij nauw samen met gemeente Nieuwkoop. Dit omdat wij dezelfde inhoudelijke visie hebben en eenzelfde construct voor het jeugd- en gezinsteam organiseren.

Ook werken wij nauw samen met gemeente Alphen aan den Rijn als het gaat om de inzet en afbouw van GO! voor jeugd in 2023, het borgen van continuïteit van hulp voor cliënten en het bieden van baangarantie aan professionals van GO!. Zo hebben wij samen met Alphen aan den Rijn een brief gestuurd aan de medewerkers van GO!, praten we samen met de medewerkers, cliëntenraad en ondernemingsraad en werken we samen aan een communicatieplan.

Evaluatie

In 2024 vindt regionale een evaluatie plaats van de regionale contractering. Ook zullen we in 2024 de uitvoering van het lokale jeugd- en gezinsteam monitoren en verder doorontwikkelen.

Roelofarendsveen, 30-5-2023

Burgemeester en wethouders van Kaag en Braassem,	de burgemeester,
de loco-gemeentesecretaris,	A. Heijstee-Bolt
J.J. Démoed	

Bijlagen behorend bij het voorstel

- Contourenschets